

Lauantai 9.7.2016
Vuoroveisuut 10.30
Jaakko Löytty

Kahden maan kansalaisuus on teemana näissä vuoroveisuissakin, vaikka juhlien tunnusvirttä ei tässä rupeamassa veisatakaan. Sille on nimittäin varattu paikka muualla Vantaan herättäjäjuhlilla.

Kahden maan kansalaisuuteen liittyen muillakin kuin turvapaikanhakijoilla ja maahanmuuttajilla on saattanut soida Psalmin 137 sanat mielessä: *Baabelin virtain vierillä — siellä me istuimme ja itkimme, kun Siionia muistelimme. Pajuihin, joita siellä oli, me ripustimme kanteleemme. Sillä vangitsijamme vaativat meiltä siellä lauluja ja orjuuttajamme iloa: "Veisatkaa meille Siionin virsiä." Kuinka me voisimme veisata Herran virsiä vieraalla maalla?* Näin siis Psalmissa 137.

Elämme muukalaisina täällä Baabelin virtain varsilla keskellä monenlaisia muutoksia. Epävarmuus on monille vallitseva olotila täällä turvallisessa Suomessammekin. Siionin virsiä veisaavalle väelle on kasvanut tavallista parempi epävarmuuden sietokyky, näin sanotaan. Emme hötkyile turhasta, sillä tiedämme, että koko elämämme on "suuremmissa kädessä". Siionin virsien veisaajan veisuuasento on alhaalta ylöspäin katseleva. Asenne on parhaimmillaan rintaansa lyövän ja päänsä painavan publikaanin. Sitä olemme opettelemassa täällä Vantaan herättäjäjuhlilla.

Vuoroin veisaaminen täällä tarkoittaa sitä, että esiveisaajat, Helsingin Seuratuvan virsikuoro ja valtakunnallisen kuoroleirin lapsikuoro, Herännäisnuorten kuoro, Hämeenlinnan körttikkuoro, Varissuon veisaajat ja mieskuoro Veisuuveljet, johtajanaan kanttori Taina Sulkanen Lopelta, kiskaisevat joka toisen säkeistön ja me herättäjäjuhlaväki veisaamme vastaavasti muut säkeistöt. Tällaisella vuorottelulla ja dialogilla tällä kertaa ilmennämme kahden maan kansalaisuutta. Kuuntelemalla säkeistön ja sitten itse veisaamalla toisen olemme opettelemassa pois yksiulotteisesta, minäkeskeisestä, vain omaa etua ajavasta ajattelusta. Aloitamme Siionin virrellä 189:

SV 189

1. Olen maan päällä muukalainen,
kotimaalleni matkaavainen.
Näen: ihmisten kiireinen vuo
yhä outoja kasvoja tuo
Baabelin virtain varsilla.

2. Pyhä Siion, on määräni siellä,
mutta vastukset suuret tiellä.
Niinpä katselen kahtaalle päin:
hyvin viihtyä saatankin näin
Baabelin virtain varsilla.

3. Miten tällainen päästä voisi,
Herran omaksi, niin kuin soisi,
kun on harhassa syntisen tie
ja se Herrasta pois yhä vie

4. Herran ystävät Baabelissa,
joiden toivo on Siionissa.
Moni kansanne katsoa saa
ajan vaivan ja kuoleman taa
Baabelin virtain varsilla.

5. Voi jos niitäkin muistaisitte
ja ne Herralle kantaisitte,
joille taivas on tuntematon
sydän kun yhä suljettu on,
Baabelin virtain varsilla.

6. Herra, armahda, auta meitä
synnin teillä jo nääntyneitä.
Ota kuoleman laaksosta pois,
sävel että jo virtemme sois

Babelin virtain varsilla?

Siionin virtain varsilla.

Amerikkalaissyntyinen Kuopiossa asustava dosentti Thomas McElwain kertoo taustaltaan olevansa niin skotlantilainen kuin myös irokeesi. Hänestä voidaan varmuudella sanoa, että hän on vähintään kahden maan kansalainen. Hän osaa monta eri kieltä ja on tutkinut islamia, juutalaisuutta ja kristinuskoa. Hänellä on myös selvä suhde taivaan valtakuntaan. Erikoiseksi, ja meitä Siionin virsiä veisaavaa väkeä kiinnostavaksi, tämän maailmojen kansalaisen toiminnan tekee se, että McElwain on kääntänyt englanniksi Wilhelmi Malmivaaran julkaiseman Siionin virsien kokoelman, eli tätä nyt käytössä olevaa edeltävän laitoksen. Se on valtaisa työ, ja virret on riimitetty veisuukelpoisiksi.

Malmivaaran Siionin numero 92:n vuorivirttä McElwain on kääntänyt mm. näin: *I intend to climb / this high hill in time*. Saman kohdan Jaakko Haavio muokkasi muotoon: *Aion perille / juhlaan, vuorelle*. Virsi on peräisin John Bunyanin Kristityn vaelluksesta. Vuorelle nouseminen on vanha kristillinen kuva. Polku on kapea ja vaaroja täynnä. Määränpää, vuoren huippu, ei aina näy. Välillä sen peittää pilvi, välillä yön pimeys. Mutta perille silti aiotaan, juhlaan, vuorelle.

Kirjailija Antti Tuuri on muutamassa 1700-luvun suomalaisia yltiöpietistejä kuvaavassa romaanissaan laittanut nuo hurskaat Jumalan tahdon etsijät laulamaan samaa Bunyanin vuorivirttä. Se yhdisti marginaaliin jääviä, kirkollista valtavirtaa vastaan protestoivia ”tosiuskovaisia” ja lujitti heidän päämäärätietoisuuttaan. Me emme ehkä ole niin yltiöpäisiä, mutta määränpää on silti mielessämme. Ja sitä paitsi olemme aika kirkollisia. Aiomme juhlaan vuorelle, jos vain Jumala meidät sinne johdattaa. Kaikki on hänestä kiinni, me kaikki tarvitsemme armoa.

Esiveisaajat hoitavat Siionin virren 167 skotti-irokeesi Thomas McElwainin kääntämät säkeistöt, me muut yhdyimme vuorollamme Haavion muokkaamiin suomenkielisiin.

SV 167

1. Vaikka polku näin
nousee vastamaata,
enpä levähtäin
seisahtua saata.
Aion perille
juhlaan, vuorelle.

1. Although it is high
and like to make weary,
still journey must I
through all the ways dreary,
I intend to climb
this high hill in time.

2. En saa uupua
enkä kesken heittää
sinne kulkua,
huipun vaikka peittää
silmitäni yö,
tai on turhaa työ.

2. One must not get tired!
Those who wish to clamber
on life's path inspired
Must meet trouble's hammer,
watch through dead of night
or give up the fight.

3. Murhe parempaa
olkoon tiellä taivaan,
kuin jos vajoaa
riemun jälkeen vaivaan.

3. Better to relieve
on heaven's path sorrow,
than rush to receive
perdition's tomorrow.

Jeesus, minua
tästä muistuta.

Put that in your mind,
keep it there resigned.

Herännäisyys eli körttiläisyys puolustaa arkaa ja ikävöivää uskoa, jossa Kristuksen ja ihmisen väliin ei aseteta mitään. Armo kuuluu kaikille. Näin olemme yrittäneet muotoilla tämän seuraliikkeen uskonsisältöä ja ydinsanomaa. Siionin virsien dialogiluonne on parhaimmillaan syntisen ja Syntisten Ystävän vuoropuhelussa. Veisaaja kurottautuu kaikessa huonoudessaan, epäonnistuneen parannuksenteonkin hetkellä kohti Vapahtajaansa. Ja sitten kamarikeskusteluissa veisaaja saattaa kysyä viereltä istuvalta: minkälaista on ollut sinun vaelluksesi? Vastaus siihen lienee aina: huonoa se on taaskin ollut.

Joku körttivääräleuka kutsuu tätä Helsingin niemeä ympäröivää seutua ”syntiseksi pääkaupunkiseuduksi”. Itsekin hän asuu täällä, tarkemmin sanottuna Rekolassa. Hän yrittää ilmeisesti kuvata vain sitä, että huonoa se vaellus on täälläkin, vaikka täällä muuten on kaikkea yllin kyllin. Täälläkin tarvitaan Jumalan armoa, oma armo ja yltäkylläisyys eivät riitä. Täällä ”syntisellä pääkaupunkiseudulla” on suhteessa yhtä paljon köyhyyttä ja puutetta kuin muualla Suomessa. Samoin murheen ja yksinäisyyden määrä on sama kaikkialla. Siksi nämä herättäjäjuhlat ovat vuorollaan myös täällä.

Espoolainen eläkerovasti Leena Ravantti on kirjannut ylös monissa virsiteksteissään kaupunkilaisen ja erityisesti täällä etelän Ruuhka-Suomessa elävän ihmisen tuntoja. Myös seuraavaksi veisattavassa vuorovirressä hän kuvaa tavallisen ihmisen kilvoittelua osuvasti: *Kun luottamuksen kadotan / keskellä arjen vaivan, / saa itku, tuska maailman / jo lannistumaan aivan.* Siinä selvästi kuvataan aivan sama ongelma, mistä seuratuissa on jo vuosisatoja ollut puhetta, että huonoa se vaellus taas on ollut. Leena Ravantti vie virressään veisaajan turvautumaan Vapahtajaan ja ristin salaisuuteen. Lääke ja ainoa apu nykyajan ihmisenkin toivottomuuteen on yhä Syntisten Ystävä ja sovituksen risti. Sitä me täällä kahden maan kansalais -teeman alla parhaillaan yhdessä opettelemme.

Seuraavaksi veisaamme lisävihkon puolelta Siionin virren 311, kuoro aloittaa.

SV 311

1. Kun luottamuksen kadotan
keskellä arjen vaivan,
saa itku, tuska maailman
jo lannistumaan aivan.
Oi, suothan toivon enkelin,
Jumala, rinnalleni,
niin että ilon löytäisin
ja armon turvakseni.

2. Suo muistaa sanan lupaus
ilosta suurimmasta:
Ei irrottaa voi ahdistus,
ei tuska Jumalasta.

3. Vain hänen rakkaudessaan
on toivo, joka kantaa.
Se kutsuu työhön tarttumaan,
se rohkeutta antaa.
Sen turvin jaamme yhdessä
kuin Kristus elämämme
kuunnellen, käyden vierellä,
auttaen käsillämme.

4. Sen tähden pyydän, Jumala,
uskolle vahvistusta.
On tiemme täynnä varjoja
ja taivaanranta musta.

Voin Vapahtajaan turvata
ja ristin salaisuuteen.
Hän, Kristus, yönkin kauhuissa
on tienä päivään uuteen.

Vaan loistaa Kristus, aurinko,
kirkkaana keskellämme,
ja armo muuttaa täällä jo
uudeksi elämämme.

Seuraava virsi onkin sitten kolehtivirsi. Veisaamalla on vuosisatojen aikana kerätty miljardien lahja puutteenalaisille lähetysmailla ja täällä kotimaassa. Siionin virret ovat tässä seuraliikkeessä toimineet kolehdinkeruuvälineinä, ilman virttä eivät kolehtihaavit ole lähteneet liikkeelle. Nyt kolehdin kohde on oikeutetusti Herättäjä-Yhdistyksen musiikkityö. Nämä nytkin vuoroaan odottavat kuorot, lukemattomat levyt ja nuottivihkot ja ensi vuonna ilmestyvät uudet Siionin virret, ja niitä edeltävä vuosien valmistelu, vaativat työtä, vaivaa ja varoja samoin kuin kaikki muu työ tässä yhdistyksessä.

Kolehdin keruuta ennen muutama sana seuraavasta virrestä, joka sekin on kahden maan kansalaisten virsi. Inkeriläissyntyinen Martti Rautanen, kahden isänmaan mies, oli ensimmäisten Namibiaan lähteneiden lähetystyöntekijöiden joukossa. Hän eli Ambomaalla 56 viimeistä vuottaan. Hän käänsi Raamatun ndongan kielelle, teki arvokasta antropologista tutkimustyötä, oli laatimassa ambolaisille kirjakieltä ja kirjoitti lukemattomia virsiä. Hänen sitoutumisensa ja kutsumuksensa oli sitä luokkaa, että meinaa vetää meikäläisen hiljaiseksi. Ja vetääkin.

Oi Herra, Jumalani -virressä Rautanen selvästi kuvaa rakastamiaan ambolaisia ja heidän elinolosuhteitaan, kun hän veisuuttaa meitä: *Taas ystävyiden majaan / luoksesi piiloudun ja sinuun, Puolustajaan, / kuin lapsi takerrun.* Majoissahan he Rautasen aikoina siellä etupäässä asuivat, ja ehkäpä heidän uskonsa Tate Kalungaan oli parhaimmillaan hänen mielestään lapsen uskoa. Itsekin Namibiassa lähetystyössä ollut Sakari-veljeni sävelsi virren uudelleen afrikkalaisempaan muotoon. Hän on myös sovittanut sen namibialaiseen tyyliin. Vaimoni Kaija Pispala on sen kirjoittanut suomeksi. Tässä virressä soi siis moninkertaisesti kahden maan kansalaisuus.

Nyt sitten voivat kolehdin kerääjät lähteä liikkeelle. Kannamme Herättäjä-Yhdistyksen musiikkityölle kolehdin. Jumala lahjamme siunatkoon. Esiveisaajakuoro laulaa sen alkuperäiskielellä ndongaksi ja me, seuraväki, sen sitten aina käänämme säkeistö säkeistöltä suomeksi. Kyseessä on siis lisävihkosta Siionin virsi 269.

SV 269

1. Oi Herra, Jumalani,
en pelkää luonasi,
kun kannat murheitani
ja valvot alati.
Siis mitä polullani
vastassa lieneekin,
niin käsi auttajani
on turva väkevin.

2. Oi Isä, Jumalani,
voi rakkautesi
pois häätää kiusaajani,
ne tehdä heikoiksi.
Taas ystävyiden majaan
luoksesi piiloudun
ja sinuun, Puolustajaan,
kuin lapsi takerrun.

3. Oi Vapahtaja pyhä
ja toivon antaja,
saan lähelläsi yhä
myös uutta uskoa.
On siinä rikkauteni
ja ainut aarteeni.
Jää aina voimakseni,
oi Kristus, Mestari!

Viimeisenä vuorovirtenä maistelemme uudistettua Siionin virttä, siioninvirsiehdotusta. Lapset laulavat vuorollaan. Kyseessä on Siionin virsi 98, sen sanat löytyvät juhlaoppaasta sivulta 14. Jos Luoja suo, ensi vuonna Nilsin herättäjäjuhilla otetaan käyttöön uudet Siionin virret. Palautteita ehdotuksista voi vielä antaa.

Seuraava virsi on uudistettunakin mielivirtenäni pysynyt: *Pitääkö täällä ruuatta / ja janoisena aivan / nostajaa vailla vajota / kulkijan alla vaivan?* Alkuperäisen on 1700-luvun alussa kirjoittanut ruotsiksi Sions Sångerin toimittaja Johan Holmberg. Sen historia Suomessa on aika tavanomainen: käännöksen laati Elias Lagus 1790, ensimmäisen tekstimuokkauksen 1890-luvulla Wilhelmi Malmivaara, ja toisen kerran sitä kielellisesti uudisti Jaakko Haavio 1972. Tulevaan siioninvirsilaitokseen sen muokkasi Savitaipaleen eläkerovasti Heimo Lipiäinen. Paljon on rakkaan virren äärellä huolellisesti virttä käännetty ja hoidettu, sekä hellästi saateltu kohti uusia aikoja. Virsi on edelleen helposti tunnistettavissa, kun sitä vertailee alkuperäisiin tekstimuotoihin. Ja yhä se on erittäin veisuukelpoinen ja toimii dialogin välineenä syntisen ja Syntisten Ystävän välillä.

Miksi juuri tämä virsi on mielivirteni, saatatte vielä kysyä. Minäpä kerron. Ylensyöntiin ja kaikenlaisiin turhiin nautintoihin taipuvaisena tämä virsi herättää minussa nälkää armon perään. Se kertoo, mistä saan oikeanlaista ravintoa ja elämän vettä. Virsi opettaa sielua tyytymään Pyhän Hengen johdatukseen, että vain Vapahtajan luona vaeltaja voi viimein vaivansa unohtaa. Tämä virsi muistuttaa minua siitä, että olen kahden maan kansalainen, jalat tukevasti maassa samalla kun sydän kurottautuu kohti taivasta. Saan uudestaan ja uudestaan rukoilla virren sanoin Taivaan Herraa: *Rakastamaan ja uskomaan / sytytä sydämeni*. Täällä Baabelin virtain vierilläkin saa turvapaikanhakija lohdutusta hänen voimastaan.

Toinen syy, miksi olen melkein hulluna tähän virteen, on sen poikamaisen reipas eteläpohjalainen toisintosävelmä. Sitä veisatessa tuntee itsensä nuoreksi, elämännälkäiseksi, raakkuvaääniseksi korpin pojaksi. Hienoa, että saan siihen taas kerran yhtyä. Ennen piispa Tapio Luoman raamattutuntia veisaamme vielä uudistetuin sanoin Siionin virttä 98. Kuoro aloittaa, ja seuraväki yhtyy parillisiin säkeistöihin. Kiitos.

SV 98 ehdotus

1. Pitääkö täällä ruuatta
ja janoisena aivan
nostajaa vailla vajota

3. Vapahda tästä hädästä
ja auta Jumalani.
Suo muru taivaan leivästä

kulkijan alla vaivan?
Täytyykö sydämeni näin
kuin vangin taakkaa kantaa?
Katsahda, Herra, tännepäin,
voit auttaa, turvan antaa.

2. Tunnethan toivottomuuden,
kun murhe painaa mieltä,
ja miten heikkouskoisen
on työläs nousta sieltä.
Sen näkee sinun silmäsi
ja tiedät, mikä kaipuu
on rinnassani alati,
kun toivon säde haipuu.

ja ruoki sieluani.
Elämän veden pisara
vuodata huulilleni,
ja armollasi paranna
tuskainen sydämeni.

4. Näin täytä tyhjä sieluni
jo tuntemisellasi,
ja raskas epäuskoni
pois nosta voimallasi.
Suo Pyhän Hengen johdattaa
eteesi Vapahtaja,
niin luonasi voi unohtaa
vaivansa vaeltaja.

5. Rakastamaan ja uskomaan
syttyä sydämeni.
Sinussa lepoon, toimintaan
johdata askeleni,
niin että rakkauttasi
heijastaa voisin aina.
Ikeesi alla, Herrani,
ei päivän kuorma paina.

